Марія Пожога
(м.Чернівці)

Науковий керівник – д.філол.наук, проф. Єсипенко Н.Г.

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДЬОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ TRAVEL-BLOG МАТЕРІАЛІВ

Анатоція. *У статті розглядається використання автентичних текстів travel blogs як ефективного матеріалу для формування лінгвокультурної компетентності учнів 9 класів на уроках англійської мови. Описано етапи використання відеоматеріалів, що сприяють поступовому засвоєнню культурно маркованої лексики. Наведено приклад уроку, побудованого на матеріалі travel blog, що створило реалістичний мовний контекст для школярів. Зазначено принципи оцінювання рівня сформованості іншомовної лінгвокультурної компетентності учнів.*

Ключові слова: *лінгвокультурна компетентність, автентичний матеріал, інтернет-контент, блог про подорожі, пробне навчання*

Abstract. *The article examines the use of authentic travel blog texts as an effective resource for developing the linguocultural competence of 9th-grade students in English language lessons. It outlines the stages of incorporating video materials, which facilitate the gradual acquisition of culturally marked vocabulary. An example of a lesson based on a travel blog is provided, demonstrating how it creates a realistic linguistic context for students. Furthermore, the principles for assessing the level of students' foreign-language linguocultural competence are discussed. It has been proven that the development of competencies in the process of learning a foreign language is a complex process that encompasses the cultivation of linguistic, communicative, sociocultural, strategic, learning-cognitive, and digital skills. Authentic materials, specifically English-language travel blogs, possess significant methodological potential for developing the linguosociocultural competence of secondary school students. Their use enables the integration of language study with the exploration of cultural phenomena, it fosters intercultural*

awareness, and prepares students for more informed communication within a foreign-language environment. It has been observed, that the use of authentic materials also creates the conditions for students to develop a more conscious approach to the process of learning English. Engaging with natural speech and a culturally rich context helps develop the ability to identify the core meaning of a message, recognize speaker's communicative intentions, interpret non-verbal cues, and use linguistic resources appropriately for a given situation. As a result, the English language is perceived as more than just an academic subject and as a tool for learning about other cultures, exchanging information, and establishing interpersonal interaction.

Key words: *linguocultural competence, authentic material, internet content, travel blog, action research*

Постановка проблеми. Соціокультурна і лінгвокультурна компетентності забезпечують розуміння зв'язку між мовою, культурними нормами та особливостями поведінки представників різних спільнот. Їх формування передбачає ознайомлення учнів із традиціями, цінностями, повсякденними практиками й комунікативними моделями інших культур. Особливого значення набуває усвідомлення того, що однакові або подібні мовні конструкції можуть мати різне прагматичне забарвлення залежно від ситуації спілкування. Відповідно, учні мають навчитися аналізувати причини культурних відмінностей, уникати необґрунтованих узагальнень і враховувати контекст під час інтерпретації висловлювань. У поєднанні з мовними знаннями соціокультурна компетентність створює передумови для розвитку лінгвокультурної компетентності, що виявляється у здатності використовувати іноземну мову з урахуванням культурних особливостей комунікації.

Формування компетентностей у процесі навчання іноземної мови є комплексним процесом, що охоплює розвиток мовних, комунікативних, соціокультурних, стратегічних, навчально-пізнавальних і цифрових умінь. Їх взаємодія забезпечує здатність учня не лише засвоювати мовний матеріал, а й застосовувати його в різноманітних ситуаціях міжособистісної та міжкультурної взаємодії. Важливими умовами цього процесу є активна навчальна діяльність, використання автентичних матеріалів, систематична рефлексія,

конструктивний зворотний зв'язок і педагогічна підтримка самостійності. Саме використання автентичних матеріалів є наріжним каменем у навчанні іноземних тому, тому тема використання автентичних навчальних матеріалів є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній методиці навчання іноземних мов формування лінгвокультурної компетентності за допомогою автентичних матеріалів активно пропагується. Багато фахівців з методики та практикуючі вчителі використовують інтернет-контент як інноваційний автентичний матеріал для формування лінгвокультурної компетентності в учнів різного віку.

Як зазначає К. Крамш, мова та культура перебувають у тісному взаємозв'язку, оскільки мовні форми відображають соціальні значення, цінності й досвід спільноти [4, с.157]. Відповідно, формування лінгвокультурної компетентності передбачає не лише засвоєння мовних одиниць, а й розвиток уміння розуміти їхнє прагматичне значення та доречно застосовувати в різноманітних ситуаціях міжкультурної взаємодії.

Важливим ресурсом розвитку лінгвокультурної компетентності є цифрове середовище, яке забезпечує доступ до різноманітних зразків автентичного мовлення. Онлайн-відео, туристичні блоги, інтерв'ю, тематичні публікації та дискусії в соціальних мережах дають змогу спостерігати за мовною поведінкою людей у природних умовах. За допомогою таких ресурсів учні можуть аналізувати вимову, інтонацію, жести, мовленнєвий етикет, гумор і способи вираження ставлення до певних подій. На переконання P. Grimm,

«цифрові матеріали також створюють можливості для повторного перегляду, зіставлення різних прикладів і самостійного пошуку інформації, що робить процес опрацювання культурного контексту більш гнучким. Водночас учнів необхідно навчати критично оцінювати зміст цифрових ресурсів, оскільки окремий відеозапис або допис не завжди відображає погляди всієї культурної спільноти» [3, с. 23].

Автентичні тексти, відео та аудіозаписи, створені для носіїв мови, дають змогу ознайомитися з природним мовленням, актуальною лексикою, характерними мовленнєвими конструкціями й

культурними особливостями комунікації. Проте їхнє використання в середній школі потребує врахування мовного рівня учнів, темпу мовлення, обсягу інформації та складності культурного контексту. За необхідності матеріали можна адаптувати шляхом скорочення окремих фрагментів, пояснення маловідомих понять, добору лексичних підказок або розроблення завдань перед переглядом і після нього. Важливо, щоб така адаптація полегшувала сприйняття інформації, не спотворюючи основного змісту та культурної специфіки оригіналу [7].

Метою статті є дослідження використання автентичних матеріалів travel-blogs для формування лінгвокультурної компетентності учнів 9 класів на уроках англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Особливий потенціал для формування лінгвокультурної компетентності мають автентичні відеоматеріали, зокрема тревел-блоги, оскільки вони поєднують мовну інформацію з візуальним відображенням культурного середовища. У таких відео представлені різні аспекти повсякденного життя: особливості поведінки в громадських місцях, способи взаємодії з працівниками сфери обслуговування, правила користування транспортом, традиції харчування, ставлення до історичних пам'яток і культурних об'єктів. Завдяки поєднанню мовлення, зображення та звукового супроводу учні можуть аналізувати комунікативні ситуації комплексно, враховуючи як вербальні, так і невербальні елементи. На думку M., Zhambylkyzy та O.Molotovskaya, «це створює можливості для глибшого розуміння культурного контексту та особливостей використання мовних засобів у природних умовах» [6].

Використання відеоматеріалів сприяє поступовому ускладненню навчальної діяльності. Етапи опису використання відеоматеріалів розроблені A. Scarino:

-на початковому етапі учні зосереджуються на розумінні загального змісту й визначенні основної теми відео.

-далі увага переноситься на окремі мовні конструкції, інтонаційні особливості, жести, міміку та контекстуальні чинники, що впливають на інтерпретацію повідомлення.

-згодом учні можуть аналізувати мотиви поведінки учасників комунікації, порівнювати культурні практики та аргументувати власні висновки [5].

Така послідовність дає змогу переходити від поверхового сприйняття матеріалу до його глибшого мовного й соціокультурного аналізу.

Педагогічна цінність автентичних матеріалів полягає також у можливості спостерігати за різноманітними моделями комунікативної поведінки. Відеозаписи, інтерв'ю, блоги, публікації в соціальних мережах та інші цифрові ресурси демонструють, як мовці використовують мовні засоби залежно від ситуації, адресата й мети спілкування. Аналіз таких матеріалів допомагає учням усвідомити, що реальна комунікація не завжди відповідає формалізованим зразкам, поданим у підручниках. Вона може характеризуватися неповними реченнями, зміною теми, емоційними реакціями, гумором та іншими явищами, які потребують урахування ширшого контексту. Н.Михальчук й Е. Івашкевич звертають увагу, що водночас використання автентичних ресурсів має супроводжуватися методичним опрацюванням, оскільки їхня складність, мовне наповнення та культурна специфіка повинні відповідати віковим особливостям і рівню підготовки учнів [2].

Для перевірки ефективності використання матеріалів відео блогів для формування лінгвокультурної компетентності нами проведено пробне навчання учнів 9 класу. Наведемо приклад одного з уроків. Урок присвячувався темі «Travel and Cultural Awareness». Його метою була актуалізація знань учнів про подорожі та визначення ролі культурних особливостей у спілкуванні з представниками інших країн. На початку заняття учні обговорювали, що необхідно знати перед відвідуванням незнайомої країни, які труднощі можуть виникнути через відмінності в традиціях і чому важливо дотримуватися місцевих правил поведінки. Після цього опрацьовувалася тематична лексика (наприклад, cultural differences, local customs, sightseeing, destination, local residents та cultural heritage). В експериментальній групі вступним матеріалом був короткий автентичний відеоблог про подорож, у якому автор представив місце відвідування та розповів про власні враження. Учні визначили основну думку відео, записували назви згаданих місць й інформацію, яка допомагала краще зрозуміти місцеву культуру. У контрольній групі аналогічна

інформація опрацьовувалася за допомогою навчального тексту про подорожі та культурну обізнаність. Завершальним завданням для обох груп було коротке усне висловлювання про правила, яких варто дотримуватися під час відвідування іншої країни.

Після завершення пробного навчання проводилося оцінювання сформованості лінгвосоціокультурної компетентності з опорою на чотири критерії: рівень соціокультурних знань, розуміння автентичного англомовного мовлення, інтерпретація культурної інформації та здатність застосовувати набуті знання в міжкультурному спілкуванні. Передбачено проведення вхідного й підсумкового тестування за двадцятибальною шкалою з подальшим визначенням рівнів сформованості компетентності. Такий підхід дав змогу комплексно оцінювати не лише засвоєння інформації про культуру англомовних країн, а й здатність учнів використовувати її під час виконання практичних комунікативних завдань.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Формування лінгвокультурної компетентності потребує систематичного залучення учнів до практичної діяльності, що моделює або відтворює реальні умови міжкультурного спілкування. До ефективних засобів її розвитку належать рольові ігри, навчальні проєкти, автентичні тексти, відеоматеріали та блоги. Використання таких ресурсів сприяє ознайомленню учнів із культурними традиціями, мовленнєвими звичками й соціальними нормами англомовних спільнот. Використання автентичних матеріалів також створює передумови для формування в учнів більш усвідомленого ставлення до процесу вивчення англійської мови. Робота з природним мовленням і культурно насиченим контекстом допомагає розвивати вміння визначати основний зміст повідомлення, розпізнавати комунікативні наміри мовця, інтерпретувати невербальні засоби та використовувати мовні ресурси відповідно до конкретної ситуації.

Список використаної літератури

1. Роєнко Л. В. Вимоги до автентичних матеріалів та їх значення у формуванні іншомовної компетенції на заняттях зі студентами немовних факультетів закладів вищої освіти. *Науковий вісник.*

2020. № 3 (36). Т. ІІ.
2.Михальчук Н., Івашкевич Е. Інноваційні педагогічні аспекти використання автентичності матеріалів у навчанні англійської мови. *Інноватика у вихованні*, 2025. URL: https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/492
3.Grimm P. *Authentic Materials in Language Learning* : монографія. New York : Routledge, 2021. 210 с.
4.Kramsch C. *Language and Culture* : монографія. Oxford : Oxford Univ. Press, 1998. 230 с.
5.Scarino A. *Developing Intercultural Language Learning* : монографія. Cham : Springer, 2020. XIII, 150 с
6.Zhambylkyzy M., Molotovskaya O.V. Authentic materials in teaching English // ResearchGate, 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/378516840_Authentic_materials_in_teaching_English
7.What do pre-service EFL teachers think about intercultural competence? *SAGE Journals*, 2025.

References

1. Royenko L. V. Vymohy do avtentychnykh materialiv ta yikh znachennya u formuvanni inshomovnoyi kompetentsiyi na zanyattyakh zi studentamy nemovnykh fakul′tetiv zakladiv vyshchoyi osvity. Naukovyy visnyk. 2020. № 3 (36). Т. ІІ.
2. Mykhal′chuk N., Ivashkevych E. Innovatsiyni pedahohichni aspekty vykorystannya avtentychnosti materialiv u navchanni anhliys′koyi movy. Innovatyka u vykhovanni. 2025. URL: https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/492
3.Grimm P. *Authentic Materials in Language Learning* : монографія. New York: Routledge, 2021. 210 с.
4.Kramsch C. *Language and Culture* : монографія. Oxford : Oxford Univ. Press, 1998. 230 с.
5.Scarino A. *Developing Intercultural Language Learning* : монографія. Cham : Springer, 2020. XIII, 150 с
6.Zhambylkyzy M., Molotovskaya O.V. Authentic materials in teaching English // ResearchGate, 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/378516840_Authentic_materials_in_teaching_English
7.What do pre-service EFL teachers think about intercultural competence? *SAGE Journals*, 2025.